

Gemeente Westerkwartier
Rekenkamer

Jaarverslag 2025

23 februari 2026

Jaarverslag Rekenkamer 2025

De Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier heeft ook dit jaar onderzoeken gedaan naar rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid. Twee onderzoeken zijn afgerond. In opdracht van de Rekenkamer heeft het bureau Zorgfocuz haar onderzoeksresultaten gepresenteerd naar de voorliggende voorzieningen in het sociaal domein. Het vervolgonderzoek van de Noordelijke Rekenkamer naar de Toezicht op de Energiebesparingsplicht is ook in 2025 afgerond. Naast bovenstaande onderzoeken is gewerkt aan vijf onderzoeken, die naar verwachting in 2026 worden afgerond. Het betreft Rekenkamer-onderzoeken naar Herindeling, Regionale Energietransitie (RES), Inkomensbeleid, Wonen en Onderbesteding.

Het contact van de Rekenkamer met de gemeenteraad over de voortgang verloopt via de klankbordgroep van de gemeenteraad. Op 28 april en 24 november 2025 hebben vergaderingen plaatsgevonden en zijn diverse afspraken gemaakt. Het voorzitterschap is belegd bij Alex Steenberg en de secretaris is Marijke Bijlsma. Van de vergaderingen zijn agenda's en notulen gemaakt.

Fysieke vergaderingen van de Rekenkamer worden vanuit praktisch en organisatorisch oogpunt afgewisseld met digitale overleggen, afwisselend op de middagen en in de avonden. De planning staat als een vast agendapunt op de vergadering van de Rekenkamer en blijft daardoor flexibel.

In de maand april is een jaarlijkse evaluatie van de werkwijze en de onderlinge samenwerking van de Rekenkamer gehouden, dit keer met een externe begeleider.

De klankbordgroep en griffie hebben functioneringsgesprekken gevoerd met de voorzitter en de leden van de Rekenkamer. Jan Brontsema heeft zijn lidmaatschap van de Rekenkamer beëindigd. Vanuit de klankbordgroep en de griffie is een sollicitatieprocedure opgestart. Dit proces is naar wens verlopen. Chris van der Schors is in de raadsvergadering van 15 oktober 2025 benoemd als nieuw lid van de Rekenkamer voor een periode van zes jaren. Avelien Haan en Jan-Willem van de Kolk zijn tijdens dezelfde vergadering herbenoemd, tevens voor periode van zes jaren.

De Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier werkt aan de hand van een vastgesteld onderzoeksprotocol. Hierin staan heldere afspraken beschreven over de werkwijze, zowel intern naar de ambtelijke organisatie als extern naar onderzoeksbureaus.

In haar onderzoeksagenda staan de onderzoeken vermeld, die de Rekenkamer kan uitvoeren. Alle fracties krijgen tweejaarlijks de gelegenheid om input voor de onderzoeksagenda aan te leveren.

1. Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier

De leden van de Rekenkamer zijn:

- Jan-Willem van de Kolk, voorzitter en woonachtig te Stadskanaal
- Avelien Haan, lid en woonachtig te Den Ham
- Jan Brontsema, lid en woonachtig te Zuidhorn (werkzaam tot 30 september)
- Chris van der Schors, lid en woonachtig in Groningen (gestart vanaf 15 oktober)

De ambtelijke secretaris is Marijke Bijlsma.

De leden van de raadsklankbordgroep zijn:

- Natasja Bennink, raadslid GroenLinks
- Jeroen Betten, raadslid VVD
- Johan de Vries, raadslid VZ Westerkwartier
- Alex Steenbergen, raadslid ChristenUnie

De Rekenkamer vergadert in beginsel 1x per maand, met uitzondering van de zomermaanden. Tussentijds is er meermaals overleg over de voortgang van de onderzoeken. De leden van de Rekenkamer zijn aanspreekpunten cq projectleiders bij onderzoeken, die door externe bureaus worden uitgevoerd. Er vindt jaarlijks een evaluatie plaats.

2. Onderzoeken

2.1 AFGERONDE ONDERZOEKEN

De onderzoeken 'Voorliggende voorzieningen sociaal domein' en 'Toezicht op Energiebesparingsplicht' zijn in 2025 afgerond.

a. Voorliggende voorzieningen sociaal domein

De vragen waren: Hoe is het professionele deel van het voorliggend veld in de gemeente Westerkwartier ingericht, hoe percipiëren inwoners dit, waar liggen hiaten in het aanbod en hoe verhouden deze zaken zich tot demografische ontwikkelingen in de gemeente? Zorgfocuz heeft dit onderzoek uitgevoerd aan de hand van drie thema's: context, beleid en resultaten. Op basis van de resultaten zijn de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek samen met een Rekenkamerbrief op 24 februari 2025 aangeboden aan de raad. De presentatie aan de raad heeft op 14 mei plaatsgevonden. Jan Brontsema was het aanspreekpunt voor dit onderzoek.

b. Toezicht op Energiebesparingsplicht

Als onderwerp voor het Doe Mee-onderzoek 2024 is gekozen voor de onderzoeksvragen: Welke inspanningen plegen gemeenten en provincies bij het toezicht en de handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing en wat zijn daarvan de resultaten? De resultaten van het onderzoek waren in november 2024 in een brief aan de raad gedeeld.

In afstemming met de Noordelijke Rekenkamer is gekozen om een vervolgonderzoek te doen naar de effecten van het toezicht. Na een presentatie van de Noordelijke Rekenkamer op 2 juni 2025 en bespreking in de raadscommissie heeft de raad in haar vergadering van 15 oktober 2025 besluiten genomen. Jan-Willem van de Kolk was het aanspreekpunt voor dit onderzoek.

2.2 ACTUELE ONDERZOEKEN

a. Herindeling

Een aantal beleidsvelden zijn onderzocht op basis van gestelde doelen, voor en na de herindeling. Door omstandigheden heeft dit onderzoek vertraging opgelopen. De inzichten uit het onderzoek worden in een compacte Rekenkamerbrief verzameld. Dit onderzoek wordt in 2026 afgerond. Jan Brontsema en Avelien Haan zijn samen het onderzoek gestart. Avelien Haan zal het in 2026 afronden.

b. Regionale Energiestrategie

Centraal bij het onderzoek naar de Regionale Energiestrategie (RES) stonden de vragen: Op welke wijze borgden de gemeenten de democratische legitimiteit van de Regionale Energiestrategie 1.0 en hoe borgen zij de democratische legitimiteit van het proces ná de RES 1.0? Dit onderzoek wordt verricht door de Noordelijke Rekenkamer in samenwerking met de Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier. Vanwege de complexiteit en noodzakelijke afstemming met diverse overheden wordt het rapport later dan verwacht opgeleverd. Dit onderzoek wordt in het eerste kwartaal van 2026 afgerond. Jan-Willem van de Kolk is aanspreekpunt voor dit onderzoek.

c. Inkomensbeleid

Raadsfracties gaven aan dat een onderzoek naar de doeltreffendheid van het inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier hun interesse heeft. Ook tijdens het overleg tussen de Rekenkamer en het presidium kwam nadrukkelijk de suggestie naar voren om onderzoek te doen naar dit thema. Het thema is vermeld in de *Onderzoeksaagenda 2024-2025* van de Rekenkamer.

Armoede is ingrijpend en bepalend voor de kwaliteit van het leven. Gemeenten hebben een verantwoordelijkheid om haar inwoners bestaanszekerheid en perspectief te bieden.

Vlak na de herindeling heeft de gemeente gekozen voor een andere aanpak om de levenskwaliteit van mensen te verbeteren. De financiële regelingen voor de inwoners met een minimuminkomen staan daarbij met name centraal. De eerste effecten daarvan kunnen nu zichtbaar zijn.

In het onderzoek bekijkt de Rekenkamer of de ingezette koers de effecten heeft opgeleverd die vooraf waren verwacht. De onderzoeksopdracht is: Is het Inkomensbeleid van de gemeente Westerkwartier doeltreffend?

Het onderzoeksbureau dat geselecteerd is voor dit onderzoek is Domenie Doelgericht Onderzoek. Avelien Haan is het aanspreekpunt vanuit de Rekenkamer. Oplevering van het onderzoek is begin 2026.

d. Wonen

Het onderwerp 'wonen' is actueel. Goed wonen is een basisvoorwaarde voor een gelukkig leven. Er is echter een tekort aan woningen, maar ook een groot tekort aan ruimte om woningen te kunnen bouwen. Rond wonen zijn zowel maatschappelijke initiatieven als projectontwikkelaars actief wat een ingewikkeld krachtenveld maakt voor de gemeente. De gemeente Westerkwartier heeft in 2021 een woonvisie opgesteld en stelt vanaf 2022 woonplannen op per dorpskern. Dat doet de gemeente samen met de inwoners.

De raad van de gemeente Westerkwartier benoemt 'wonen' als zijnde een belangrijk onderwerp om nader te onderzoeken. De raad en betrokken ambtenaren zijn in de gelegenheid gesteld om input te geven aan de opdracht. Leden van de raadsklankbordgroep en ambtenaren hebben die gelegenheid benut.

De Rekenkamer van de gemeente Westerkwartier heeft de volgende onderzoeksopdracht geformuleerd: In welke mate is het woonbeleid van de gemeente Westerkwartier op de thema's 'Nieuwbouw' en 'Betaalbaarheid' doeltreffend en doelmatig en welke mogelijkheden bestaan er om resultaten te verbeteren?

Het onderzoek wordt uitgevoerd door BMC. Aanspreekpunt van het onderzoek is Chris van der Schors.

e. Onderbesteding

De Rekenkamer neemt ook in 2025 deel aan het DoeMee onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers. Dit is een benchmarkonderzoek dat jaarlijks uitgevoerd wordt, dit 'jaar bij 159 decentrale overheden.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door de Radboud Universiteit Nijmegen, namens de Vereniging van Rekenkamers en in opdracht van de Rekenkamer Westerkwartier. Er zal uiteindelijk een factsheet over onze gemeente en een overkoepelend rapport met een benchmark komen.

Het onderzoek heeft het karakter van een documentenonderzoek in combinatie met data-analyse. Op basis van de eerste bevindingen uit de data-analyse heeft de rekenkamer met de controller en auditcommissie gesprekken gevoerd.

Centraal in het onderzoek staat de wijze waarop decentrale overheden begroten, en het bieden van inzicht in de baten en lasten van de decentrale overheid. Er zijn drie deelvragen voor dit onderzoek benoemd:

1. Wat is de omvang van (structurele) onderbesteding ten opzichte van de oorspronkelijke of gewijzigde begroting?
2. Welke regels zijn er voor begroten en verantwoorden van onderbesteding?
3. Wat zijn de oorzaken van onderbesteding (gescheiden naar baten en lasten)?

De resultaten worden in het eerste of tweede kwartaal van 2026 verwacht. Aanspreekpunt van dit onderzoek is Jan-Willem van de Kolk

3. Aanbevelingen

Het college moet jaarlijks aan de raad laten weten wat er met de aanbevelingen aan het college is gedaan. (Wet versterking decentrale Rekenkamers, artikel 185a)

Voor zover de Rekenkamer bekend is, is artikel 185a in 2025 niet opgevolgd. Om de raad de gelegenheid te geven om de aanbevelingen te monitoren, benoemen we daarom ook de aanbevelingen uit het Jaarverslag 2024.

Onderzoek

Aanbevelingen

2023

<p>Inkoop Jeugdhulp</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Actualiseer het beleid Sociaal Domein en versterk de informatiepositie. 2. Maak concrete afspraken met regio, RIGG en aanbieders over de monitoring van de risico's, die gepaard gaan met het hybride model. 3. Maak als Groningse gemeenten afspraken over de inkoop van de middel voorzieningen en blijf de hoog specialistische voorzieningen regionaal of zelfs op bovenregionaal niveau inkopen.
<p>Verduurzaming woon- en leefomgeving Westerkwartier</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zet in op meer capaciteit, maar denk ook na over creatieve uitvoeringskracht. 2. Zet in op betere informatievoorziening richting inwoners, met aandacht voor doelgroepen. 3. Denk na over regelingen vanuit doelgroepenbeleid.

2024

DoeMee onderzoek 2023 Klachtafhandeling	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verzoek het college om organisatie-eigen doelen te formuleren over de afhandeling van klachten met daarbij aandacht voor het op weg helpen van inwoners en het leren van klachten voor de toekomst. 2. Verzoek het college om in de jaarverslagen over de klachtafhandeling ook ervaringen van indieners van klachten op te nemen. 3. Verzoek het college om in de afspraken met verbonden partijen niet alleen garanties te vragen over de wijze van klachtafhandeling, maar ook rapportage informatie te vragen, zodat het college jaarlijks aan de raad ook de ervaringen van inwoners bij verbonden partijen kan toesturen. 4. Verzoek het college om een vorm van interne controle te organiseren om zicht te houden op de wijze waarop zowel het proces als de inhoud van de klachtafhandeling door de klachtenfunctionaris wordt uitgevoerd.
--	--

2025

Voorliggende voorziening	<ol style="list-style-type: none"> 1. Creëer op basis van beschikbare kennis van uitvoeringsorganisaties overzicht in de mate waarin het aanbod aansluit op de vraag van inwoners Maak daarbij expliciet hoe het aanbod bijdraagt aan het minder belasten van de geïndiceerde zorg. 2. Expliciteer de verantwoordelijkheid voor overzicht en regie op het voorliggend veld. 3. In lijn met de ingezette koers, betrek uitvoeringsorganisaties meer bij de uitvoering van het gemeentelijk beleid zodat afspraken met hen uniform zijn, de voortgang van de beleidsdoelstellingen beter gemonitord kunnen worden en de mogelijkheid om vanuit de ambtelijke organisatie bij te kunnen sturen (waar nodig) groter is.
-------------------------------------	--

Energiebesparingsplicht	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geef energietoezicht een hogere en blijvende prioriteit, stem de mate van toezicht af op de doelstellingen voor de energiebesparingsplicht en maak afspraken over structurele bekostiging van energietoezicht bij zowel reguliere als majeure risicobedrijven.
--------------------------------	---

	<p>2. Vraag aan de ODG om aan de gemeenteraden informatie te verstrekken over de opvolging van de uitgevoerde toezichtsactiviteiten. Maak daarmee inzichtelijk in hoeverre deze activiteiten ertoe leiden dat bedrijven/instellingen de geconstateerde overtredingen oplossen en maak inzichtelijk hoeveel energiebesparing en CO₂-reductie dat oplevert.</p> <p>3. Zorg voor inzicht in de effecten van het energietoezicht en in de factoren die bedrijven en instellingen remmen in de naleving van de energiebesparingsplicht.</p>
--	---

4. Rooster Van Aftreden

Mochten leden kiezen voor herbenoeming, dan wordt aan het eind van een periode door de klankbordgroep getoetst of leden nog voldoen aan het opgestelde profiel. Herbenoeming geldt voor een periode van zes jaren.

Om te voorkomen dat twee leden tegelijkertijd stoppen is er een rooster van aftreden waarmee dit wordt voorkomen.

Naam	Functie	(Her)Benoemd	Einde Termijn	Herbenoembaar
Jan-Willem van de Kolk	Voorzitter	1 November 2025	1 November 2029	Nee
Avelien Haan	Lid	1 November 2025	1 November 2031	Nee
Chris van der Schors	Lid	1 November 2025	1 November 2031	Ja

De Rekenkamer evalueert jaarlijks haar functioneren en het Rooster van Aftreden.

5. Financiën

De Rekenkamer heeft een jaarbudget van € 67.000. Het budget wordt standaard geïndexeerd. Voor gemeenten wordt de vuistregel gehanteerd dat een budget van € 1,33 per inwoner (prijspeil 2022) gewenst is. De secretariële ondersteuning en de bijbehorende kosten zijn ondergebracht bij de griffie. Om de onafhankelijkheid te borgen is een 'voldoende en zeker' budget een voorwaarde.

Vergoeding Rekenkamerleden

De leden van de Rekenkamer ontvangen een maandelijkse vergoeding (excl. BTW) van respectievelijk € 339,28 voor de leden en € 395,83 voor de voorzitter. Indien rekenkamerleden zelf onderzoek doen, mochten ze hier € 84,82 euro per uur (excl. BTW) declareren. Er vindt een jaarlijkse indexering plaats, dezelfde zoals die geldt voor raadsleden.

Lidmaatschap Vereniging van Rekenkamers

De Rekenkamer is lid van de Vereniging van Rekenkamers. Deze vereniging organiseert regelmatig webinars, cursussen, opleidingen en (digitale) bijeenkomsten over alles waar Rekenkamers mee te maken (kunnen) krijgen. De Rekenkamer was vertegenwoordigd tijdens het landelijk congres van de Vereniging van Rekenkamers en heeft de bijeenkomst van 'regio Noord' bijgewoond. De Vereniging organiseert ieder jaar een DoeMee onderzoek. Een gelimiteerd aantal Rekenkamers kunnen hieraan deelnemen. Tot nu toe neemt de Rekenkamer deel aan elk DoeMee-onderzoek.

Financieel overzicht

Tijdens het jaar 2025 heeft de Rekenkamer gewerkt aan zeven onderzoeken. Dit is een hoog aantal. Oorzaak was onder andere de vertraging rond de onderzoeken over RES en Toezicht op Energiebesparingsplicht.

Van de DoeMee- en RES-onderzoek zijn de kosten beperkt. De Rekenkamer maakt maximaal gebruik van de mogelijkheden, die de Vereniging van Rekenkamers en Noordelijke Rekenkamer aanbieden. De inzet van de leden van de Rekenkamer is er echter niet minder om. Het betekent: meer afstemming en overleg.

Kostenpost	Kosten
(Onkosten)vergoeding Rekenkamerleden	€ 12.630,00
Onderzoekskosten Toezicht op Energiebesparingsplicht	€ 933,00
Onderzoekskosten Onderbesteding	€ 1.687,00
Onderzoekskosten RES	€ 255,00
Onderzoekskosten Voorliggend veld	€ 594,00
Onderzoekskosten Inkomensbeleid	€ 4.763,00
Onderzoekskosten Wonen	€ 15.678,00
Lidmaatschap Vereniging van Rekenkamers	€ 725,00
Evaluatie extern	€ 1.160,00
Overig	€ 217,00
Totaal	€ 38.642,00